

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างฝ่ายประจำและฝ่ายการเมือง ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 56 แห่ง จำแนกเป็นฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย นายกองดีการบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบล จำนวน 280 คน และฝ่ายประจำประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา จำนวน 168 คน รวมทั้งสิ้น 448 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของ
บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5
ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
จำแนกตามประเภทของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยฝ่ายการเมือง
ฝ่ายประจำ ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การ
บริหารส่วนตำบลระหว่างฝ่ายประจำและฝ่ายการเมือง ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ทั้งโดยรวมและ รายด้าน
4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหาร
ส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 1 โดยหาความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล
ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผล
การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป และ ด้านบุคลากร

เมื่อพิจารณาตามประเภทของบุคลากร พบว่า

1.1 ฝ่ายประจำต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป และ ด้านบุคลากร

1.2 ฝ่ายการเมือง ต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป และ ด้านบุคลากร

2. ฝ่ายการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มากกว่าฝ่ายประจำทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลได้เสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำและพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่น ต้องการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนจัดหาสื่อ การเรียนการสอน และ ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานประจำที่ค่อนข้างมากอยู่แล้ว การที่จะมารับผิดชอบในการจัดการศึกษาอื่นนั้น จะต้องมีความพร้อมหลายประการ ทั้งในเรื่องงบประมาณ บุคลากร และความรู้ความสามารถของบุคลากรที่รับผิดชอบ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความพร้อมอยู่น้อย นอกจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นยังเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องที่จะละเอียดอ่อนและยุ่งยากพอสมควร จากปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาทำให้บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เฉลิมพล อภัยวี (2548 : บทคัดย่อ), วีระวัฒน์ พิสัยพันธุ์ (2546 : บทคัดย่อ) และ รพีพรรณ มงคลสังข์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมพบว่า เห็นด้วยในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรย์ พันธุ์หนอง (2546 : บทคัดย่อ) และ ประมวล ทิพชัย (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม และรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามอาจมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ คือด้านบุคลากรที่จะต้องทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและบริหารจัดการ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ด้านงบประมาณที่จะต้องจัดสรรให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะต้องนำไปใช้ในการบริหารจัดการให้การจัดการศึกษาได้มาตรฐาน ซึ่งเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไหนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาทำให้มีความต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

1.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ

ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารงบประมาณนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบของสำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง ซึ่งด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดสรร และอนุมัติงบประมาณด้วยก็จะทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม เป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองนักเรียน และ ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ถ้าโรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการงานด้านงบประมาณของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประมวล ทิพชัย (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของกิ่งอำเภอเชิงขัวญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุดกว่าด้านอื่น ๆ

1.2 ส่วนด้านที่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลากร ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการบริหารงานบุคคลนั้น อำนาจในการบริหารจัดการนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสรรหา บรรจุ หรือแต่งตั้ง ซึ่งโรงเรียนไม่มีอำนาจที่แท้จริงในการดำเนินการ ส่วนการพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือการพิจารณาความดีความชอบก็เป็นเรื่องทีละเอียดอ่อน จะต้องใช้ข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งงานบุคลากรที่กล่าวมาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ และความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบุคลากร น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระวัฒน์ พิสัยพันธุ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมงานบุคลากร

2. ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างฝ่ายประจำและฝ่ายการเมือง ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยฝ่ายการเมืองมีความต้องการมีส่วนร่วมสูงกว่าฝ่ายประจำ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า บุคลากรฝ่ายการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกคนล้วนแต่เป็นบุคคลในท้องถิ่น ในชุมชนนั้น ส่วนมากจะจบการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนนั้น จึงมีความรัก ความผูกพัน กับ โรงเรียนเก่า เมื่อมีโอกาสก็ทำให้มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเก่าของตนเอง นอกจากนั้นแล้ว การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายังก่อให้เกิดผลดีต่อลูกหลานในชุมชนที่จะได้เรียนรู้จากสื่อ เทคโนโลยี และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุน ส่วนบุคลากรฝ่ายประจำซึ่งประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และ หัวหน้าส่วนโยธา ส่วนใหญ่แล้วเป็นคนต่างท้องถิ่น บางคนอยู่ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด ต่างภูมิภาค ซึ่งไม่ค่อยมีความผูกพันกับชุมชน และโรงเรียนเท่าที่ควร ประกอบกับ ไม่มีระเบียบข้อบังคับใดที่กำหนดจะให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้บุคลากรฝ่ายการเมืองมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าบุคลากรฝ่ายประจำ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปุณวัชร เจียรระยับ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาความพร้อมและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมพล อภัยวี (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพต่างกัน ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ลงมายังท้องถิ่นเพื่อให้การบริหารจัดการเกิดความสะดวก คล่องตัว และสามารถมองเห็นปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น ซึ่งการจัดการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องมีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการลงมายังองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารควรจะติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อทำความเข้าใจเรื่องการพัฒนาบุคลากรและขอความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารควรจะติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถให้ความช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ ได้

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรฝ่ายประจำมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยกว่าบุคลากรฝ่ายการเมือง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรติดต่อประสานงานและนำเสนอข้อมูลสภาพปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรฝ่ายประจำเพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้บุคลากรฝ่ายประจำมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากรฝ่ายประจำ